

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació
Direcció General del Patrimoni Cultural
Servei d'Arqueologia i Paleontologia
Biblioteca del Patrimoni Cultural

5061

La Creueta : Girona : prospecció arqueològica : 30 de juny de 2003 - 15 de juliol de 2003

Palahí Grimal, Lluís

Avis legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 2.5 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi el titular dels drets i no se'n faci un ús comercial. No es pot alterar, modificar o generar una obra derivada a partir d'aquesta obra. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es/legalcode.ca>.

ÍNDEX

Fitxa tècnica	3
Introducció geogràfica	4
Motivacions i objectius	5
Conclusions	7
Planimetria	10
Mostra fotogràfica	13

FITXA TÈCNICA

Jaciment: LA CREUETA

Municipi: GIRONA

Comarca: El Gironès

Treball realitzat: Prospecció arqueològica

Dates: 30 de juny de 2003-15 de juliol de 2003

Tècnic arqueòleg: Lluís Palahí Grimal

Longitud: 2°50'58"

Latitud: 41°56'28"

INTRODUCCIÓ GEOGRÀFICA

El Sector de la Creueta es situa al sud de la ciutat de Girona, just al límit entre aquest municipi i el de Quart. En aquesta zona es troba el turó d'en Rovira, indret on ja fa temps es varen localitzar importants restes arqueològiques pertanyents a un poblat ibèric. Aquest turó presenta un abrupte pendent sobre el riu Onyar, mentre que per ponent el pendent és més suau. La part coneguda del poblat ibèric va ser excavada sobretot entre els anys 1942 i 1949, amb alguna petita intervenció posterior. El poc que es coneix del poblat ens mostra un assentament encerclat per una muralla amb un urbanisme molt probablement aterrat, tot adaptant-se a les vessants del turó. La seva datació cal situar-la amb un origen de segona meitat del s.V aC i un abandonament lent que culmina ja dins el s.II aC

La part baixa del turó en el sector de la Creueta està format essencialment per dos grans extensions planeres que funcionen a dues cotes diferents, essent més elevat el terreny que es troba més allunyat del riu, a tocar el turó suau esmentat.

De fet es tracta en tot el sector d'una zona que en època antiga es devia inundar sovint, amb les crescudes del riu, d'aquí que, com veurem, el seu substrat estigui conformat per nivells d'argila.

A més, tota aquesta zona ha patit tot un seguit d'actuacions antròpiques importants al llarg de les darreres dècades. No ens referim en aquest cas ni a la construcció de diversos habitatges a l'entorn, ni, fins i tot a la remodelació l'any darrer d'una nova carretera, accions que també s'han produït, sinó del fet d'haver emprat els dos camps, especialment el camp baix, situat al nord, a tocar el riu Onyar, com abocadors de terres i materials constructius. Aquest fet ha provocat un augment del nivell de circulació de forma artificial, fet que, com veurem, va incidir directament en els resultats de la prospecció realitzada.

El camp alt, situat just a tocar la vessant del turó d'en Rovira a la banda sud del sector afectat, es situava a una cota molt més elevada, uns tres metres que l'anomenat camp baix, situat a l'altra banda del nou vial, a la banda nord, i a tocar el riu. Mentre el camp baix és relativament planer, el camp alt presenta una pendent ascendent en sentit nord sud.

OBJECTIUS I METODOLOGIA

La Universitat de Girona te previst construir en el sector de la Creueta el seu parc tecnològic. Aquest fet comporta la urbanització d'una extensa zona d'aquest sector. La ubicació i orografia d'aquest indret, als peus mateix del turó d'en Rovira, on es situa un important poblat ibèric, i en una zona planera ideal per situar-hi elements complementaris de l'esmentat poblat (necròpolis, camp de sitges...) o, fins i tot alguna altra mena d'assentament d'altres èpoques (com una vil·la romana, per exemple) feien recomanable la realització d'una prospecció del sector abans de cap actuació urbanística.

L'objectiu de la prospecció era comprovar l'existència o no de restes arqueològiques a l'indret. Donada la gran extensió de les finques afectades es va decidir reduir l'àmbit de recerca en dos aspectes.

- a) Es va decidir prospectar solament aquells espais que havien de ser ocupats per edificacions, deixant sense analitzar les zones de trànsit (carrers) o els espais destinats a jardins i que no requeririen en l'obra posterior rebaixos del terreny.
- b) Es va limitar la profunditat de les rases a uns 2m. ja que aquesta era la profunditat màxima de les fonamentacions que s'havien de construir un cop s'edifiqués.

El sistema de treball va consistir en la realització de diverses rases als dos camps afectats (que denominem com camp alt , al situat més aprop del turó d'en Rovira, a la banda sud del conjunt, i camp baix al situat més proper al riu). Les rases es varen realitzar amb una màquina excavadora i el procés va ser supervisat per un arqueòleg.

L'amplada de les rases era la mateixa de la de la cullera de la màquina -60 cms.- mentre que la profunditat assolida oscil·lava segons la zona i la rasa entre el 1'90m. i els 2'30m., tot i que en alguns punts es va arribar fins als 2'70m. La distància entre les rases la vàrem condicionar a les troballes realitzades. Així, quan el substrat era molt homogeni i sense cap material o indicatiu significatiu les rases es realitzaven més separades (uns 10m.), mentre que en cas d'indicis o troballes aquestes s'haurien ajuntat per tal d'aclarir l'existència o no de restes i delimitar l'espai que ocupaven.

Un cop finalitzades les rases eren tornades a cobrir al final de cada jornada de treball. Aquesta era una mesura de seguretat elemental, ja que els dos camps es situen propers a una

zona urbanitzada, i a tocar d'un camí per ciclistes i gent que fa esport, de tal manera que deixar-les obertes hauria estat perillós, sobretot a la nit.

La ubicació de les rases en relació a la zona que es vol edificar es va haver de fer de forma aproximada ja que l'entorn no ofereix molts elements fiables i, a més, la planimetria de que disposàvem (i que s'adjunta al final del document) es refereix al projecte d'urbanització, introduint per tant elements que actualment no existeixen (com la construcció de nous vials) i l'eliminació d'altres (especialment alguns trams actualment ocupats pel bosc.

CONCLUSIONS

Al sector conegut com la Creueta, situat als límits entre els municipis de Girona i Quart, hi ha prevista la construcció del parc tecnològic de la Universitat de Girona. Aquest indret es situa al peu mateix del turó d'en Rovira, indret on hi ha documentada l'existència d'un poblat ibèric. Aquest poblat va ser parcialment excavat, especialment durant la dècada dels anys quaranta del s.XX, amb alguna intervenció esporàdica posterior. El poblat, amb un urbanisme aterrat i encerclat per muralles va existir entre els s.V i II aC.

La proximitat d'aquestes restes i la pròpia orografia del terreny afectat (força planera, ideal per la col·locació d'elements complementaris del poblat com sitges o una necròpolis, i fins i tot per assentaments posteriors, com per exemple una vil·la), format per dos camps, un d'ells, el més proper al turó situat a una cota més elevada que el segon, ubicat a tocar el riu Onyar, feien aconsellable la realització d'una prospecció arqueològica prèvia a la urbanització del sector.

Dels dos camps, el camp alt (el més proper al turó) era encara enguany emprat com a camp de conreu, mentre que el camp baix, apareixia més abandonat i, de fet, actualment és utilitzat en gran part com a abocador de terres d'obres.

Donada les grans dimensions dels dos camps es va decidir que la millor opció era realitzar tot un seguit de rases amb una màquina excavadora i la supervisió d'un arqueòleg per tal de confirmar o no l'existència de restes arqueològiques. També es va decidir que només es prospectarien aquelles zones on hi havia previst construir edificis, deixant sense analitzar els espais que serien ocupats per carrers o zones verdes, la construcció dels quals pràcticament no havia d'afectar al subsòl. Per altra banda el camp baix, és un sector allargassat situat entre el riu i el nou vial d'accés a Girona des del sud. En aquest camp hi ha projectades tres àrees d'edificació, però només se'n va prospectar una (la situada a l'extrem nord occidental), ja que les altres dues, actualment encara són de propietat privada i, com s'ha esmentat suara, una d'elles és emprada com a abocador de terres.

Les rases que s'han realitzat presenten totes una amplada de 60cms. i una profunditat a l'entorn dels 2m. , assolint-se en algun punt del camp alt els 2'70m. La profunditat de 2m. s'ha triat per ajustar-se a la fondària aproximada que s'assolirà al realitzar les fonamentacions

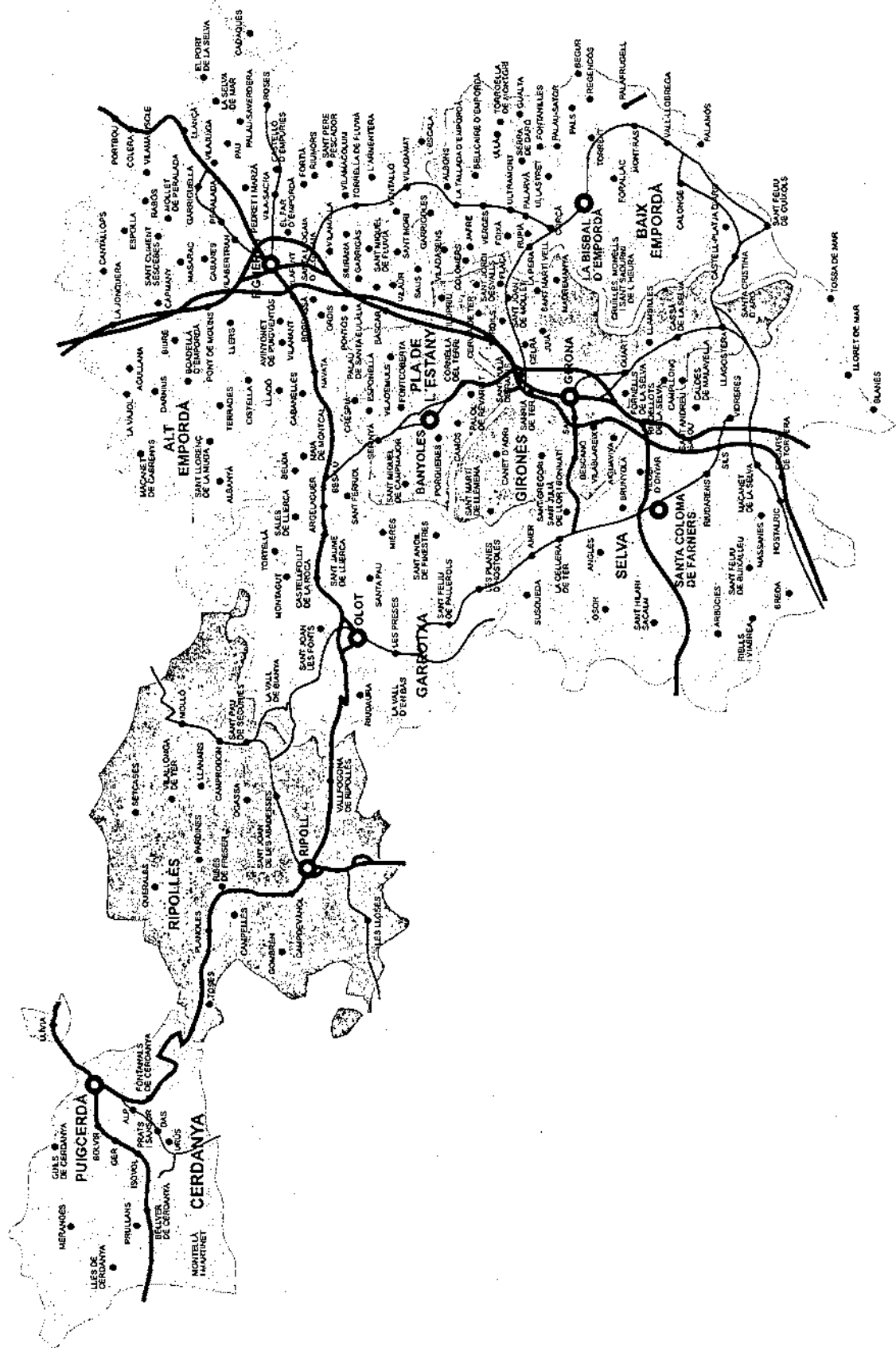
dels nous edificis. En quan a la separació entre les rases aquesta venia determinada per les pròpies troballes, o, en el cas que ens ocupa, la seva absència. Es va decidir que si els resultats eren negatius i no apareixia cap indici les rases es separarien uns 10m. Entre elles, i que en cas de resultats positius es realitzarien més apropades fins identificar la mena de restes i tenir-les delimitades.

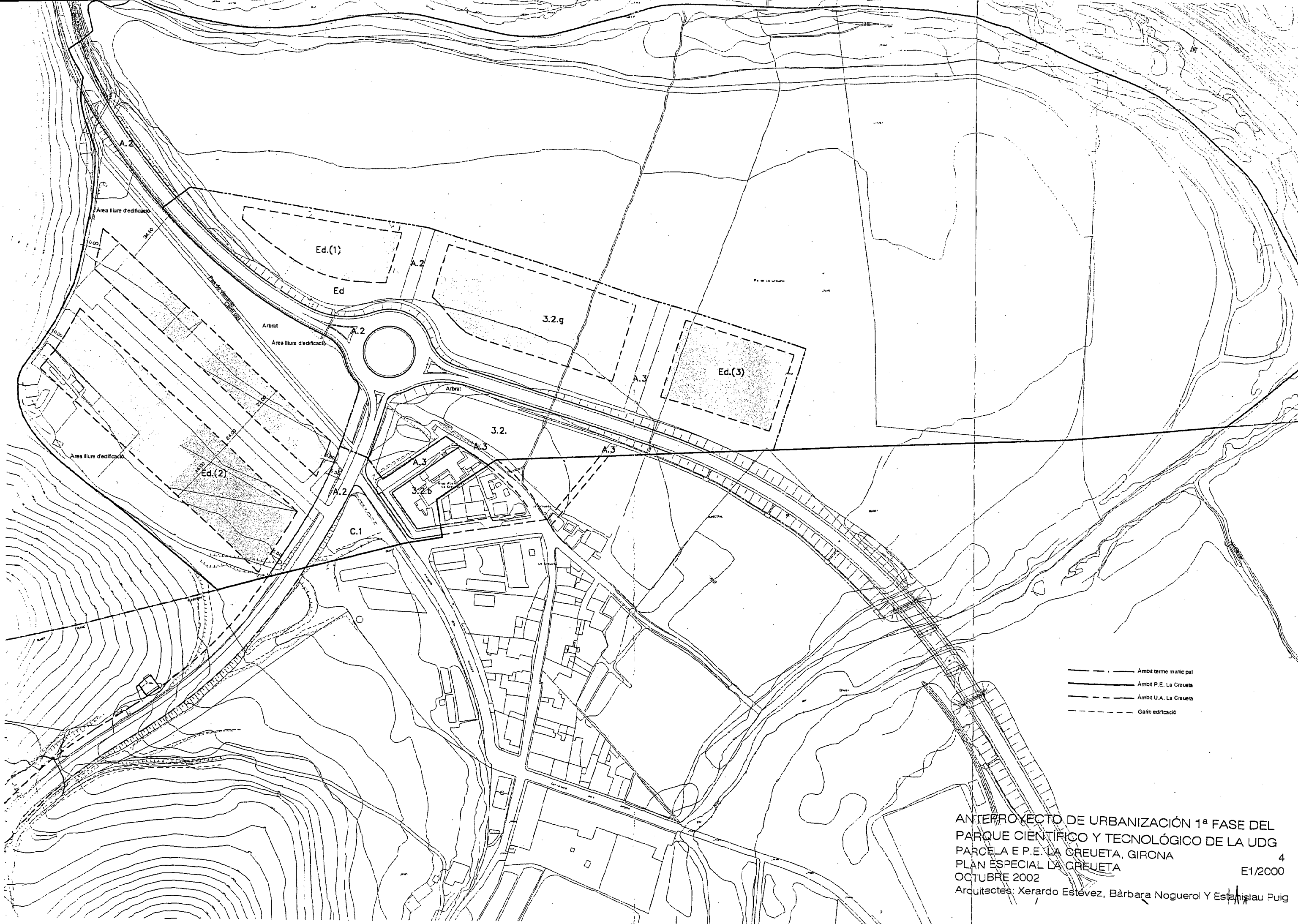
En tots els casos les rases realitzades varen proporcionar uns resultats negatius.

- a) Al camp alt es varen realitzar un total de 41 rases, la majoria d'elles centrades en les zones que s'han d'edificar. Tot i així determinats sectors no es varen poder prospectar per diverses raons. L'angle sud oest del camp està ocupada per una finca tancada amb reixa metàl·lica a la qual actualment no es pot accedir. A més, també a la banda occidental del camp s'hi estan realitzant les obres de la primera fase d'edificació del sector (amb la construcció d'una piscina per robòtica) i una part del camp era emprada com a terrera i espai pels materials de l'obra, raó per la qual tampoc s'hi va intervenir. Per altra banda al costat contrari del camp (nord est) cal tenir present que la configuració actual no és la mateixa que contempla el projecte d'urbanització. Així una bona part de l'espai de l'angle nord est que quedarà integrada dins l'espai urbanitzat és actualment un camí de terra i grava emprat com a carril-bici. Per altra banda la carretera nord sud que tancarà per llevant aquest espai, actualment no existeix. D'aquí que les darreres rases d'aquest sector apareixin desplaçades de les zones edificades, ja que no existien bons punts de referència per aclarir la situació de l'espai edificat, ja que els que apareixen a la planimetria no existeixen actualment. Totes les rases realitzades varen proporcionar resultats negatius. De fet en la gran majoria d'elles es varen localitzar diverses capes d'argila de diverses consistències, la majoria molt compactes, sense cap mena de material arqueològic. Solament l'angle sud est del camp va aportar una seqüència estratigràfica lleugerament diferent, però això era degut a que en aquesta zona la roca del subsòl es troba a una cota situada entre 1'60 i 1'90m. de profunditat del nivell actual.
- b) El camp baix presentava una problemàtica diferent. Es tracta d'un espai molt gran delimitat pel sud i ponent per la carretera i al nord pel riu Onyar. De tota manera la zona edificable es reduïa a una franja d'uns 40m. d'amplada a tocar la carretera. Com ha quedat esmentat suara d'aquest espai només s'ha prospectat l'extrem

occidental, ja que la resta formen part de fases posteriors del projecte. Era aquesta una zona de camp no conreada i en estat de total abandonament, amb una vegetació molt alta. El principal problema aquí era que no hi havia cap mena de punt de referència a l'hora de situar amb precisió la zona urbanitzable. A més, el terç oriental de l'espai estava ocupat per una gran rampa de terra i runa que mena des de la rotonda fins a la part baixa del camp, i per on entraven els camions per abocar terres a la zona situada a llevant. Això va reduir l'espai a prospectar a una franja de terreny de trenta per seixanta metres es varen realitzar un total de 10 rases. Els resultats de totes les rases varen ser negatius i totes reproduïen la mateixa seqüència estratigràfica. Aquesta estava formada per una capa superior d'aproximadament un metre i mig de potència formada per una argila clara molt resseca i consistent. Per sota apareixia una segona capa també argilosa, però de color fosc, més humida i tova. Segurament aquest segon nivell conformaria el sòl natural de l'entorn i la capa superior correspon a aportacions antròpiques de terres, probablement realitzades durant les darreres dècades.

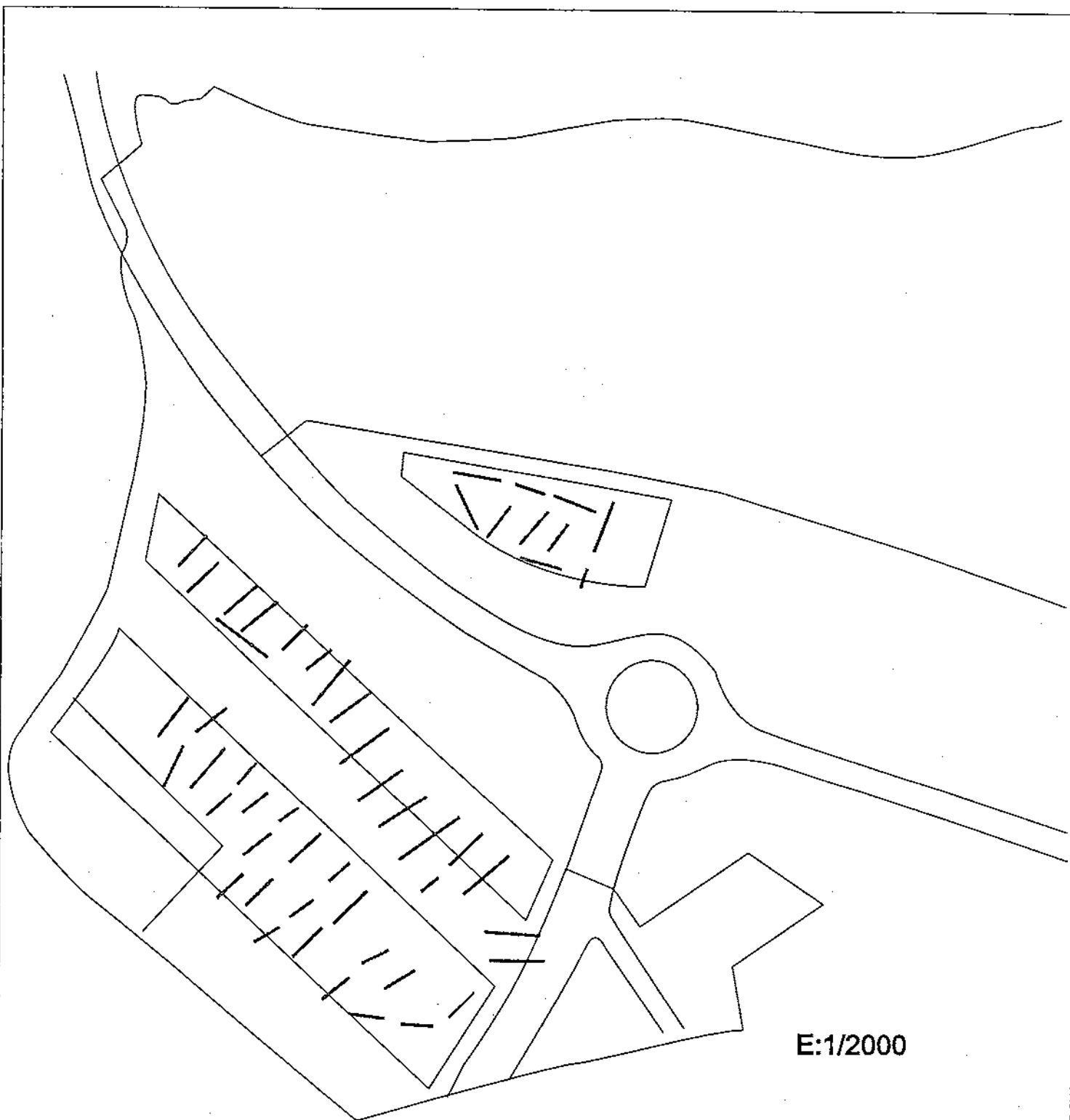
Com a resum es pot concloure que totes les rases realitzades durant la prospecció dels dos camps del sector de la Creueta han donat resultats negatius. S'ha pogut apreciar que es tracta d'una zona on l'aportació de terres, provinents d'inundacions de l'entorn per la crescuda del riu Onyar o per aportacions antròpiques, ha estat molt important fet que ha alterat molt l'orografia original del terreny.

- — — — — Àmbit terme municipal
- — — — — Àmbit P.E. La Creueta
- — — — — Àmbit U.A. La Creueta
- - - - - Galit edificació

ANTERPROYECTO DE URBANIZACIÓN 1ª FASE DEL
 PARQUE CIENTÍFICO Y TECNOLÓGICO DE LA UDG
 PARCELA E.P.E. LA CREUETA, GIRONA
 PLAN ESPECIAL LA CREUETA
 OCTUBRE 2002
 Arquitectes: Xerardo Estévez, Bàrbara Noguerol Y Estanislau Puig

E:1/2000

PLANTA ESQUEMÀTICA ON S'INDIQUEN LA SITUACIÓ DE LES RASES (EN GRIS) EN RELACIÓ LES ÀREES ON S'HA D'EDIFICAR I ELS LÍMITS DE LES DIVERSES FINQUES

Rases del camp baix

Rases del camp baix.

Rases de la banda occidental del camp alt

Rasa del camp alt, detall

Vista del camp alt des del sud est

Extrem occidental del camp alt